

MEMORIAŁ

Generał Marii Wittek

AK Kraków

⁺ ^{vi}
GÜRTLERÓWNA Wanda

2865/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI 2865/WSK

Gürtlerówna

Wanda

ps. „Ewa”

I./1. Relacja ✓

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora ✓

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora ✓

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu przed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja ✓

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 8

VI. Fotografie ✓

I/1. Relacja:

- Gürtlerówna Wanda kpt. ps. „Ewa” - biogram opracowany przez Krystynę Wojtowicz, 27.06.2001. Msp. oryg. k. 2, s. 1-2.
- Relacja Wandy Gürtlerówny opracowana przez D. Francuszkową. Msp/uf. oryg. k. 1, s. 3.
- Relacja Gürtlerówny Wandy oprac. pua K. Wojtowicz 4 maja 2005r. Wydruk Komputer. oryg. k. 3, s. 4-6.
- Relacja j. 4. II epz. k. 3, s. 7-9.
- j. 4. 2 uwaga u prof. E. Zawackiej. k. 3, s. 10-12.
- Relacja opr. pua K. Wojtowicz i kartka msp. oryg. II kartka msp. ksero, 2 uwaga i dopiski u innej osoby. k. 2, s. 13-14.

I/1/1

Gürtlerówna Wanda, kpt., ps. "Ewa"

(Girtlerówna, Gertler)

Urodzona 1 września 1920 roku w Proszowieach. Córka Michała, kupca, żołnierza Legionów Piłsudskiego i Wandy z d. Sikorskiej. Małą maturę zdała w Sosnowcu w Gimnazjum im. Emilii Plater. Od 1939r. uczęszczała do Liceum Administracyjno - Handlowego w Krakowie, które ukończyła w czasie wojny w 1941r. Po maturze podjęła pracę w Związku Plantatorów Tytoniowych w Proszowieach. Działała tu placówka "Przepiórka" Obwodu Miechów, dobrze zorganizowana przez mjr/ppłk. Leopolda Bochnaka, ps. "Piotr", "Profesor". Był on zastępcą inspektora miechowskiego i potem z-cą dowódcy 106 DP AK, należał także do Sztabu Operacji Specjalnych - SOS i był łącznikiem z KG AK w Warszawie. W 1942 r. W.G. została wciągnięta do konspiracji i przyjęła pseudonim "Ewa". Pełniła funkcję kurierki i łączniczki "Piotra". Jej mieszkanie (ul. Kilińskiego 5) było konspiracyjnym lokalem, w którym ukrywały się osoby poszukiwane, a także punktem kontaktowym i skrzynką pocztową. Załatwiała fałszywe dowody/Ausweis/y i inne dokumenty. Organizowała pomoc dla rodzin wysiedlonych i aresztowanych. W konspiracji działała cała jej najbliższa rodzina, mieszkająca w Igołomi. Ojciec, matka i siostra Dorota, ps. "Stasia" (zam. Franaszkowa) związani byli z oddziałami partyzanckimi: "Błyskawica", "Grom", "Skok" i później z Samodzielnym Batalionem Partyzanckim "Skała". W dniu 16 stycznia 1945r., z rozkazu "Piotra" została wysłana z pocztą do Kazimierzy Wielkiej. We wsi Kościelec została ujęta przez oddział NKWD należący do Armii Koniewa. Po przesłuchaniu w kwaterze dowódcy została przez nich na miejscu rozstrzelana.

Drobna i delikatna, o dużej wrażliwości, przy tym bardzo odpowiedzialna i zdyscyplinowana. Była bardzo utalentowana: pisała wiersze, skecze, teksty satyryczne, pięknie śpiewała i marzyła o karierze wokalne.

Za swą działalność i wzorową postawę została wyróżniona pochwala dowódcy 106 DP AK "Dom", ps. "Tysiąc" -(płk. Bolesław Michał Nieczuja - Ostrowski). oraz odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami, a pośmiertnie Orderem Virtuti Militari V kl.

Zróżdła:

- Dorota Franaszkowa ("Stasia") - relacja o siostrze "Gürtlerówna Wanda (Girtlerówna), ps. Ewa - kpt. AK" oraz "Sylwetki Żołnierzy Batalionu "Skała" Armii Krajowej", s. 41 - 42, 52.
- Arkusz Ewidencyjny: L. ewid. 226 Komisji Weryfikacyjnej dla Spraw AK - Kraków
- Romuald Cichy, ps. "Birski", - Oświadczenie
- Słownik uczestniczek walki o niepodległość Polski 1939 - 1945. Poległe i zmarłe w okresie okupacji niemieckiej. Praca zbiorowa, PIW, Warszawa 1988, s. 131
- Bolesław Michał Nieczuja - Ostrowski, Rzeczpospolita Partyzancka, IW PAX, Warszawa 1991. (dot. płk. L. Bochnaka).

Biogram opracowała: Krystyna Wojtowicz

Kraków, 27.06.2001.

K. Wojtowicz

Ygodue z prawop

Dorota Franaszkowa

*(-) (Dorota Franaszkowa)
zd girtler*

-1/1/3

Gürtlerówna Wanda /Girtlerówna/ ps. "Ewa" - kpt. AK

Ur. 1.IX.1920 r. w Proszowicach, pow. Miechów, córka Michała żołnierza Legionów Piłsudskiego, kupca i Wandy z Sikorskich. Małą maturę uzyskała w Sosnowcu w gimnazjum Emilii Plater.

W 1939 r. uczęszczała do Lic. Administracyjno-Handlowego w Krakowie. Potem pracowała w Związku Plantatorów - Tytoniowych w Proszowicach.

W 1942 r. wstąpiła do ZWZ - AK. Cała zresztą rodzina była zaangażowana w pracy konspiracyjnej. "Ewa" była kurierką i łączniczką w Inspektoracie Rejonowym Pińczów-Miechów-Olkusz, krypt. "Maria". Jej mieszkanie przy ul. Kilińskiego 5 w Proszowicach było meliną dla ukrywających się konspiratorów, skrzynką i punktem kontaktowym. załatwiała lewe dowody i różne dokumenty. Organizowała pomoc dla rodzin wysiedlonych i aresztowanych. W dniu 16.I.1945 r. rozkazem "Piotra", "Profesora"- por. Leopolda Bochniaka, zamordowanego na UB w Krakowie została wysłana służbowo z pocztą i rozstrzelana we wsi Kościelec przez Rosjan, którzy pod wodzą Koniewa szli na Kraków. Po krótkim przesłuchaniu w kwaterze Koniewa egzekucję wykonano na miejscu. Zabrano pocztę, zegarek i drobiazgi, ^{osobiste} pochowana na cmentarzu w Proszowicach.

Była niesłychanie utalentowana artystycznie. Pisała wiersze, skecze, teksty do szopek satyrycznych dla biura, utwory pkołicznosciowe. Mając znakomity głos koloraturowy marzyła o karierze wokalnej. Bardzo delikatna, o dużej wrażliwości, drobna, szczupła, bardzo odpowiedzialna i ~~zły~~ zdyscyplinowana. Wrózniona pochwałą w rozkazie dowódcy 106 Dywizji Piechoty AK "Dom" za wzorową postawę. Odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami, pośmiertnie Orderem Virtuti Militari.

Wymieniona na tablicy poświęconej poległym żołnierzom AK Obywateli ziemi proszowskiej w kościele parafialnym w Proszowicach. Notka biograficzna zamie-szczona w "Słowniku uczestniczek walki o niepodległość Polski 1939-1945 Poległe i zmarłe w okresie okupacji niemieckiej" na str. 131, oraz w opracowaniu D^{ro}ty Franaszkowej "Sylwetki Żołnierzy Batalionu "Skała" Armii Krajowej".

W Słowniku nie zamieszczono informacji, że została rozstrze - lana przez Rosjan.

H Franaszkowa

Notka zamieszczona

"Słowniku"

Krolaw-

Siostro "Ewa" 6

GÜRTLERÓWNA (Girtlerówna) WANDA "Ewa" (1920 – 1945),
kierowniczka kurierek i łączniczek Inspektoratu Miechów i 106 DP AK, kpt.

Urodziła się 1 września 1920r. w Proszowicach. Córka Michała – kupca, żołnierza Legionów Piłsudskiego i Wandy z d. Sikorskiej. Małą maturę zdała w Gimnazjum im. Emilii Plater w Sosnowcu w 1939r. Już w szkole powszechnej należała do harcerstwa, a w gimnazjum do PWK. Była bardzo utalentowana: pisała wiersze, skecze, teksty satyryczne, pięknie śpiewała i marzyła o karierze wokalne. W szkołach występowała na wszystkich akademiach: deklamowała, śpiewała w chórze i solo. Drobna i delikatna, o dużej wrażliwości, odznaczała się zdyscyplinowaniem i niezwykłą odpowiedzialnością.

Wybuch wojny zastał ją na wakacjach w Zakopanem. Wracając do domu przeżywał bombardowania niemieckiego lotnictwa.

Po ustaniu działań wojennych i otwarciu szkół, uczęszczała do Liceum Administracyjno – Handlowego w Krakowie, które ukończyła w 1941r.

Po maturze podjęła pracę w Związku Plantatorów Tytoniowych w Proszowicach. Działała tu dobrze zorganizowana placówka Obwodu Miechów krypt. "Przepiórka". W tym czasie szefem tej placówki był mjr/ppłk Leopold Bochnak ps. "Piotr", "Profesor", pełniący równocześnie funkcję zastępcy inspektora miechowskiego, a później z-cy dowódcy 106 DP AK płk/gen. Bolesława Michała Nieczuja – Ostrowskiego, ps. "Tysiac".

W 1942r. została wciągnięta i zaprzysiężona do konspiracji, przyjęła pseudonim "Ewa". Pełniła funkcję kurierki i łączniczki "Piotra". Wykorzystując swoje możliwości załatwiała fałszywe dowody osobiste (Ausweisy), a także inne dokumenty i zaświadczenia. Zorganizowała stały punkt pomocy społecznej, gdzie rozdawano żywność, opał i ubrania rodzinom aresztowanych i ukrywających się. Tu także przygotowywano paczki dla więźniów obozów koncentracyjnych i jeńców. W domu jej rodziców w Igołomii "melinowały" oddziały partyzanckie: "Błyskawica", "Grom" i "Skok", "Ewa" dla nich dostarczała żywność i środki sanitarne. Z czasem pełniła funkcję kierowniczki kurierek i łączniczek Inspektoratu Miechów krypt. "Maria". Jej mieszkanie przy ul. Kilińskiego 5 w Proszowicach było lokalem konspiracyjnym, punktem kontaktowym, magazynem i skrzynką pocztową. Kiedyś, przewożąc pocztę, w czasie obławy, wyskoczyła z jadącego pociągu, doznając poważnych obrażeń. Ukrywała osoby poszukiwane przez gestapo. Swoje talenty artystyczne wykorzystywała organizując imprezy kulturalne, pisała znakomite teksty satyryczne z akcentami patriotycznymi, była "duszą" takich spotkań. Przez całą wojnę mieszkała z kuzynką Pelagią Kapicową i jej synkiem Andrzejem, którymi się opiekowała i utrzymywała (mąż Pelagii, Wincenty Kapica walczył w PSZ na Zachodzie, po wojnie sprowadził żonę i syna do Londynu).

W dniu 16 stycznia 1945r. z rozkazu "Piotra", "Ewa" została wysłana z pocztą do Kazimierzy Wielkiej. We wsi Kościelec została ujęta przez oddział NKWD działający w składzie I Frontu Ukraińskiego pod dowództwem gen. Koniewa.

I/15

Po znalezieniu w czasie rewizji osobistej przenoszonej przez nią poczty i krótkim przesłuchaniu, została na miejscu rozstrzelana.

Romuald Cichy ps. "Birski", kurier i łącznik "Piotra", tak pisze w oświadczeniu: *w dniu 16 stycznia 1945r. miałem zawieźć pocztę konspiracyjną z Proszowic do Kazimierzy Wielkiej. W ostatniej chwili rozkaz został zmieniony – "Piotr" wysłał mnie do Słomnik, a z pocztą do Kazimierzy Wielkiej wysłał "Ewę". W tym dniu linia frontu przechodziła przez nasz teren. Gdy wróciłem ze Słomnik dowiedziałem się, że "Ewa" nie żyje, że została zastrzelona przez NKWD za wsią Kościelec. Natychmiast wziąłem wóz i konia i z ciotecznym bratem "Ewy", Henrykiem Sokołowskim, również żołnierzem AK, pojechaliśmy do Kościelca. "Ewa", ubrana w spodnie narciarskie i krótki kożuszek, leżała na podwórzu jednej z chat, na śniegu. Otrzymała pocisk w głowę. Gospodarz tego domu był przerażony, w stanie szoku tak, że nie otrzymaliśmy od niego żadnych wyjaśnień. Z relacji innych mieszkańców wsi wynikało, że "Ewa" została zatrzymana i zabita przez NKWD wkraczającej na ten teren armii gen. Koniewa. Zabraliśmy ciało do Proszowic. "Ewa" została pochowana na tutejszym cmentarzu.* (Oświadczenie z dnia 8 września 1981r.)

Pośmiertnie została awansowana do stopnia kapitana cz.w. ze starszeństwem od 1 stycznia 1945r., odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami i Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari (Arkusz ewidencyjny Komisji Likwidacyjnej dla Spraw AK Kraków, L.ewid. 226, wystawiony w Proszowicach 18 X 1945 oraz Weryfikacja pośmiertna – Zaświadczenie Weryfikacyjne nr. 7150/282 J.M./226Pr. wystawione przez Komisję Weryfikacyjną dla Sprawy AK Okręg Kraków i podpisane przez płk Turnia-Bystrzańskiego, mjr Kordiana i kpt. Hańczę). Nadanie Krzyża VM nie zostało zweryfikowane.

Jest wymieniona na tablicy pamiątkowej poległych żołnierzy AK – Obywateli Ziemi Proszowickiej, znajdującej się w kościele parafialnym p.w. Najświętszej Marii Panny w Proszowicach. Tablicę odsłaniał d-ca 106 DP AK Bolesław Michał Nieczuja – Ostrowski "Tysiąc".

Cała najbliższa rodzina Wandy, w czasie wojny mieszkająca w Igołomii pod Proszowicami, była związana z oddziałami partyzanckimi: "Błyskawica", "Grom", "Skok" i później z Samodzielnym Batalionem Partyzanckim "Skała".

Ojciec Michał (1892-1965), wachmistrz w Legionach Piłsudskiego, podczas 1. wojny światowej był dwukrotnie ranny. Komendant Józef Piłsudski, wizytując rannych żołnierzy w szpitalu, wręczył mu pamiątkowy zegarek. Z wojny wyszedł inwalidą wojennym. Po wybuchu 2. wojny św., już od września 1939r. należał do konspiracji SZP-ZWZ-AK, przyjął pseudonimy "Kowal", "Władek". Był związany z oddziałami krakowskiego Kedywu, a później z mjr Janem Pańczakiewiczem, dowódcą SB "Skała". Dwukrotnie aresztowany: w 1940 i 1944r. Po okrutnym przesłuchaniu jechał do obozu koncentracyjnego. Współwięzień dr Kulig uratował mu życie, umożliwiając opuszczenie

21/6

transportu. Już nigdy nie odzyskał zdrowia, mimo to, był aresztowany przez UB, przetrzymywany 2 miesiące i pozbawiony praw obywatelskich i honorowych. Przez 12 lat prawie nie opuszczał mieszkania, poruszał się z trudnością. Odznaczony za udział w I wojnie św.: Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Polonia Restituta i dwukrotnie Krzyżem Walecznych.

Matka Wanda (1896-1990) - pełniła funkcję łączniczki terenowej, obsługiwała skrzynkę kontaktową w Igołomii i Proszowicach. Była przewodniczącą RGO, prowadziła akcję pomocy więzniom obozów koncentracyjnych i jenciom wojennym.

Siostra Dorota (ur. 1925) ps. "Stasia", ppor. cz.w. (zameżna Franaszkowa) do ZWZ/AK należała od 15 sierpnia 1942r., została zaprzysiężona przez Mieczysława Kuleszę ps. "Zuch". Pełniła funkcję łączniczki, kolporterki prasy konspiracyjnej, transportowała broń i materiały minerskie dla oddziałów partyzanckich. Na początku lata 1944r. (czerwiec/lipiec) przeprowadziła z Krakowa do Proszowic skoczka/cichociemnego (c.c.) kpt. Rudolfa Dziadosza ps. "Zasaniec". W Proszowicach miał go przejąć łącznik, którym okazała się jej siostra Wanda. Wkrótce potem przeprowadziła drugiego cichociemnego - kpt. Walerego Krokaya ps. "Siwy". Obaj oficerowie c.c. trafili do oddziałów 106 DP AK. Od lipca 1944r. pełniła funkcję łączniczki dowódcy SB "Skała" mjr Jana Pańczakiewicza ps. "Skała", "Ziemowit". Uczestniczyła w akcjach bojowych pod Zarzysznem, Moczydłem, Krzeszówką, Stadkami i Złotym Potokiem. W sierpniu, w związku z planowanym marszem batalionu na pomoc walczącej Warszawie, prowadziła rozpoznanie na terenie "Wody" (Chmielnik, Włoszczowa, Jędrzejów), w strefie przyfrontowej. W grudniu, ze względu na stan zdrowia, została odkomenderowana do "terenówki". Za swą służbę została odznaczona: Krzyżem Walecznych (Londyn 1944), Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami (Londyn 1949), Medalem Wojska Polskiego (Londyn 1980), Krzyżem Armii Krajowej, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski i Krzyżem Partyzanckim (1994). W czasie wojny uczyła się na tajnych kompletach. Po wojnie studiowała polonistykę na UJ. Pracowała w szkołach jako nauczycielka języka polskiego. Represjonowana za swą wojenną działalność, często traciła pracę lub była przerzucana do innych szkół. W 1952r. wyszła za mąż za Mieczysława Franaszka (1920-2004) – żołnierza SzSz i AK, ps. "Alojzy". Urodziła córkę Marię (1953), germanistka po UJ i syna Marka (1957), fizyk po UJ. Na emeryturę przeszła w 1981r. Mieszka w Krakowie.

APAK t. ..../WSK (tamże m.in. relacja Doroty Franaszkowej, Arkusz Ewidencyjny, l. ewid. 226 Zaświadczenie Weryfikacyjne Komisji Okręgu Kraków, nr. 7150/282 J.M./226 pr., Oświadczenie Romualda Cichego z 8 IX 1981r.); Franaszkowa Dorota, *Sylwetki żołnierzy Batalionu "Skała" Armii Krajowej*, Kraków 1996r. wyd. 2, s. 41-42, 52; Nieczuja – Ostrowski Bolesław M. *Rzeczpospolita Partyzancka*, IW PAX Warszawa 1991; Piwowarski Stanisław, *WSK w Okręgu Kraków*, referat wygłoszony na sesji historycznej "Kobiety w konspiracji Pierwszej i Drugiej Wojny Światowej", Kraków 18 maja 2005r.; *Słownik uczestniczek walki o niepodległość Polski 1939-1945*, s. 131;

Kraków, maj 2005r.

Krystyna Wojtowicz

GÜRTLERÓWNA (Girtlerówna) WANDA "Ewa" (1920 – 1945),
kierowniczka kurierek i łączniczek Inspektoratu Miechów i 106 DP AK, kpt.

Urodziła się 1 września 1920r. w Proszowicach. Córka Michała – kupca, żołnierza Legionów Piłsudskiego i Wandy z d. Sikorskiej. Małą maturę zdała w Gimnazjum im. Emilii Plater w Sosnowcu w 1939r. Już w szkole powszechnej należała do harcerstwa, a w gimnazjum do PWK. Była bardzo utalentowana: pisała wiersze, skecze, teksty satyryczne, pięknie śpiewała i marzyła o karierze wokalne. W szkołach występowała na wszystkich akademiach: deklamowała, śpiewała w chórze i solo. Drobną i delikatną, o dużej wrażliwości, odznaczała się zdyscyplinowaniem i niezwykłą odpowiedzialnością.

Wybuch wojny zastał ją na wakacjach w Zakopanem. Wracała do domu przeżywając bombardowania niemieckiego lotnictwa.

Po ustaniu działań wojennych i otwarciu szkół, uczęszczała do Liceum Administracyjno – Handlowego w Krakowie, które ukończyła w 1941r.

Po maturze podjęła pracę w Związku Plantatorów Tytoniowych w Proszowicach. Działała tu dobrze zorganizowana placówka Obwodu Miechów krypt. "Przepiórka". W tym czasie szefem tej placówki był mjr/ppłk Leopold Bochnak ps. "Piotr", "Profesor", pełniący równocześnie funkcję zastępcy inspektora miechowskiego, a później z-cy dowódcy 106 DP AK płk/gen. Bolesława Michała Nieczuja – Ostrowskiego, ps. "Tysiac".

W 1942r. została wciągnięta i zaprzysiężona do konspiracji, przyjęła pseudonim "Ewa". Pełniła funkcję kurierki i łączniczki "Piotra". Wykorzystując swoje możliwości załatwiała fałszywe dowody osobiste (Ausweisy), a także inne dokumenty i zaświadczenia. Zorganizowała stały punkt pomocy społecznej, gdzie rozdawano żywność, opał i ubrania rodzinom aresztowanych i ukrywających się. Tu także przygotowywano paczki dla więźniów obozów koncentracyjnych i jeńców. W domu jej rodziców w Igołomii "melinowały" oddziały partyzanckie: "Błyskawica", "Grom" i "Skok", "Ewa" dla nich dostarczała żywność i środki sanitarne. Z czasem pełniła funkcję kierowniczki kurierek i łączniczek Inspektoratu Miechów krypt. "Maria". Jej mieszkanie przy ul. Kilińskiego 5 w Proszowicach było lokalem konspiracyjnym, punktem kontaktowym, magazynem i skrzynką pocztową. Kiedyś, przewożąc pocztę, w czasie obławy, wyskoczyła z jadącego pociągu, doznając poważnych obrażeń. Ukrywała osoby poszukiwane przez gestapo. Swoje talenty artystyczne wykorzystywała organizując imprezy kulturalne, pisała znakomite teksty satyryczne z akcentami patriotycznymi, była "duszą" takich spotkań. Przez całą wojnę mieszkała z kuzynką Pelagią Kapicową i jej synkiem Andrzejem, którymi się opiekowała i utrzymywała (mąż Pelagii, Wincenty Kapica walczył w PSZ na Zachodzie, po wojnie sprowadził żonę i syna do Londynu).

W dniu 16 stycznia 1945r. z rozkazu "Piotra", "Ewa" została wysłana z pocztą do Kazimierzy Wielkiej. We wsi Kościelec została ujęta przez oddział NKWD działający w składzie I Frontu Ukraińskiego pod dowództwem gen. Koniewa.

Po znalezieniu w czasie rewizji osobistej przenoszonej przez nią poczty i krótkim przesłuchaniu, została na miejscu rozstrzelana.

Romuald Cichy ps. "Birski", kurier i łącznik "Piotra", tak pisze w oświadczeniu: *w dniu 16 stycznia 1945r. miałem zawieźć pocztę konspiracyjną z Proszowic do Kazimierzy Wielkiej. W ostatniej chwili rozkaz został zmieniony – "Piotr" wysłał mnie do Słomnik, a z pocztą do Kazimierzy Wielkiej wysłał "Ewę". W tym dniu linia frontu przechodziła przez nasz teren. Gdy wróciłem ze Słomnik dowiedziałem się, że "Ewa" nie żyje, że została zastrzelona przez NKWD za wsią Kościelec. Natychmiast wziąłem wóz i konia i z ciotecznym bratem "Ewy", Henrykiem Sokołowskim, również żołnierzem AK, pojechaliśmy do Kościelca. "Ewa", ubrana w spodnie narciarskie i krótki kożuszek, leżała na podwórzu jednej z chat, na śniegu. Otrzymała pocisk w głowę. Gospodarz tego domu był przerażony, w stanie szoku tak, że nie otrzymaliśmy od niego żadnych wyjaśnień. Z relacji innych mieszkańców wsi wynikało, że "Ewa" została zatrzymana i zabita przez NKWD wkraczającej na ten teren armii gen. Koniewa. Zabraliśmy ciało do Proszowic. "Ewa" została pochowana na tutejszym cmentarzu.* (Oświadczenie z dnia 8 września 1981r.)

Pośmiertnie została awansowana do stopnia kapitana cz.w. ze starszeństwem od 1 stycznia 1945r., odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami i Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari (Arkusz ewidencyjny Komisji Likwidacyjnej dla Spraw AK Kraków, L.ewid. 226, wystawiony w Proszowicach 18 X 1945 oraz Weryfikacja pośmiertna – Zaświadczenie Weryfikacyjne nr. 7150/282 J.M./226Pr. wystawione przez Komisję Weryfikacyjną dla Sprawy AK Okręg Kraków i podpisane przez płk Turnia-Bystrzańskiego, mjr Kordiana i kpt. Hańczę). Nadanie Krzyża VM nie zostało zweryfikowane.

Jest wymieniona na tablicy pamiątkowej poległych żołnierzy AK – Obywateli Ziemi Proszowickiej, znajdującej się w kościele parafialnym p.w. Najświętszej Marii Panny w Proszowicach. Tablicę odślaniał d-ca 106 DP AK Bolesław Michał Nieczuja – Ostrowski "Tysiąc".

Cała najbliższa rodzina Wandy, w czasie wojny mieszkająca w Igołomii pod Proszowicami, była związana z oddziałami partyzanckimi: "Błyskawica", "Grom", "Skok" i później z Samodzielnym Batalionem Partyzanckim "Skała".

Ojciec Michał (1892-1965), wachmistrz w Legionach Piłsudskiego, podczas 1. wojny światowej był dwukrotnie ranny. Komendant Józef Piłsudski, wizytując rannych żołnierzy w szpitalu, wręczył mu pamiątkowy zegarek. Z wojny wyszedł inwalidą wojennym. Po wybuchu 2. wojny św., już od września 1939r. należał do konspiracji SZP-ZWZ-AK, przyjął pseudonimy "Kowal", "Władek". Był związany z oddziałami krakowskiego Kedywu, a później z mjr Janem Pańczakiewiczem, dowódcą SB "Skała". Dwukrotnie aresztowany: w 1940 i 1944r. Po okrutnym przesłuchaniu jechał do obozu koncentracyjnego. Współwięzień dr Kulig uratował mu życie, umożliwiając opuszczenie

2/1/9

transportu. Już nigdy nie odzyskał zdrowia, mimo to, był aresztowany przez UB, przetrzymywany 2 miesiące i pozbawiony praw obywatelskich i honorowych. Przez 12 lat prawie nie opuszczał mieszkania, poruszał się z trudnością. Odznaczony za udział w I wojnie św.: Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Polonia Restituta i dwukrotnie Krzyżem Walecznych.

Matka Wanda (1896-1990) - pełniła funkcję łączniczki terenowej, obsługiwała skrzynkę kontaktową w Igołomii i Proszowicach. Była przewodniczącą RGO, prowadziła akcję pomocy więźniom obozów koncentracyjnych i jenciom wojennym.

Siostra Dorota (ur. 1925) ps. "Stasia", ppor. cz.w. (zameżna Franaszkowa) do ZWZ/AK należała od 15 sierpnia 1942r., została zaprzysiężona przez Mieczysława Kuleszę ps. "Zuch". Pełniła funkcję łączniczki, kolporterki prasy konspiracyjnej, transportowała broń i materiały minerskie dla oddziałów partyzanckich. Na początku lata 1944r. (czerwiec/lipiec) przeprowadziła z Krakowa do Proszowic skoczka/cichociemnego (c.c.) kpt. Rudolfa Dziadosza ps. "Zasaniec". W Proszowicach miał go przejąć łącznik, którym okazała się jej siostra Wanda. Wkrótce potem przeprowadziła drugiego cichociemnego - kpt. Walerego Krokaya ps. "Siwy". Obaj oficerowie c.c. trafili do oddziałów 106 DP AK. Od lipca 1944r. pełniła funkcję łączniczki dowódcy SB "Skała" mjr Jana Pańczakiewicza ps. "Skała", "Ziemowit". Uczestniczyła w akcjach bojowych pod Zarzysynem, Moczydłem, Krzeszówką, Stadkami i Złotym Potokiem. W sierpniu, w związku z planowanym marszem batalionu na pomoc walczącej Warszawie, prowadziła rozpoznanie na terenie "Wody" (Chmielnik, Włoszczowa, Jędrzejów), w strefie przyfrontowej. W grudniu, ze względu na stan zdrowia, została odkomenderowana do "terenówki". Za swą służbę została odznaczona: Krzyżem Walecznych (Londyn 1944), Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami (Londyn 1949), Medalem Wojska Polskiego (Londyn 1980), Krzyżem Armii Krajowej, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski i Krzyżem Partyzanckim (1994). W czasie wojny uczyła się na tajnych kompletach. Po wojnie studiowała polonistykę na UJ. Pracowała w szkołach jako nauczycielka języka polskiego. Represjonowana za swą wojenną działalność, często traciła pracę lub była przerzucana do innych szkół. W 1952r. wyszła za mąż za Mieczysława Franaszka (1920-2004) – żołnierza SzSz i AK, ps. "Alojzy". Urodziła córkę Marię (1953), germanistka po UJ i syna Marka (1957), fizyk po UJ. Na emeryturę przeszła w 1981r. Mieszka w Krakowie.

APAK t. ..../WSK (tamże m.in. relacja Doroty Franaszkowej, Arkusz Ewidencyjny, i. ewid. 226, Zaświadczenie Weryfikacyjne Komisji Okręgu Kraków, nr. 7150/282 J.M./226 pr., Oświadczenie Romualda Cichego z 8 IX 1981r.); Franaszkowa Dorota, *Sylwetki żołnierzy Batalionu "Skała" Armii Krajowej*, Kraków 1996r. wyd. 2, s. 41-42, 52; Nieczuja – Ostrowski Bolesław M. *Rzeczpospolita Partyzancka*, IW PAX Warszawa 1991; Piwowarski Stanisław, *WSK w Okręgu Kraków*, referat wygłoszony na sesji historycznej "Kobiety w konspiracji Pierwszej i Drugiej Wojny Światowej", Kraków 18 maja 2005r.; *Słownik uczestniczek walki o niepodległość Polski 1939-1945*, s. 131;

Kraków, maj 2005r.

Krystyna Wojtowicz

Przejsiela k. Wojtowicz e-mailowa 31 05

201. do p. 5/15/05

B135

17/1/10

ul Gmerek, Gmerek

GURTLERÓWNA (Girtlerówna) WANDA "Ewa" (1920 – 1945),

kierowniczka kurierek i łączniczek Inspektoratu Miechów i 106 DP AK, kpt.

Urodziła się 1 września 1920r. w Proszowicach. Córka Michała – kupca, żołnierza Legionów Piłsudskiego i Wandy z d. Sikorskiej. Małą maturę zdała w Gimnazjum im. Emilii Plater w Sosnowcu w 1939r. Już w szkole powszechnej należała do harcerstwa, a w gimnazjum do PWK. Była bardzo utalentowana: pisała wiersze, skecze, teksty satyryczne, pięknie śpiewała i marzyła o karierze wokalne. W szkołach występowała na wszystkich akademiach: deklamowała, śpiewała w chórze i solo. Drobna i delikatna, o dużej wrażliwości, odznaczała się zdyscyplinowaniem i niezwykłą odpowiedzialnością.

Wybuch wojny zastał ją na wakacjach w Zakopanem. Wracała do domu przeżywając bombardowania niemieckiego lotnictwa.

Po ustaniu działań wojennych i otwarciu szkół, uczęszczała do Liceum Administracyjno – Handlowego w Krakowie, które ukończyła w 1941r.

Po maturze podjęła pracę w Związku Plantatorów Tytoniowych w Proszowicach. Działała tu dobrze zorganizowana placówka Obwodu Miechów krypt. "Przepiórka". W tym czasie szefem tej placówki był mjr/ppłk Leopold Bochnak ps. "Piotr", "Profesor", pełniący równocześnie funkcję zastępcy inspektora miechowskiego, a później z-cy dowódcy 106. DP AK płk./gen. Bolesława Michała Nieczuja – Ostrowskiego, ps. "Tysiac".

Obraz gen
mk

W 1942r. została wciągnięta i zaprzysiężona do konspiracji, przyjęła pseudonim "Ewa". Pełniła funkcję kurierki i łączniczki "Piotra". Wykorzystując swoje możliwości załatwiała fałszywe dowody osobiste (Ausweisy), a także inne dokumenty i zaświadczenia. Zorganizowała stały punkt pomocy społecznej, gdzie rozdawano żywność, opał i ubrania rodzinom aresztowanych i ukrywających się. Tu także przygotowywano paczki dla więźniów obozów koncentracyjnych i jeńców. W domu jej rodziców w Igołomii "melinowały" oddziały partyzanckie: "Błyskawica", "Grom" i "Skok", "Ewa" dla nich dostarczała żywność i środki sanitarne. Z czasem pełniła funkcję kierowniczki kurierek i łączniczek Inspektoratu Miechów krypt. "Maria". Jej mieszkanie przy ul Kilińskiego 5 w Proszowicach było lokalem konspiracyjnym, punktem kontaktowym, magazynem i skrzynką pocztową. Kiedyś, przewożąc pocztę, w czasie obławy, wyskoczyła z jadącego pociągu, doznając poważnych obrażeń. Ukrywała osoby poszukiwane przez gestapo. Swoje talenty artystyczne wykorzystywała organizując imprezy kulturalne, pisała znakomite teksty satyryczne z akcentami patriotycznymi, była "duszą" takich spotkań. Przez całą wojnę mieszkała z nią kuzynka Pelegia Kapicowa z synkiem Andrzejem, którymi się opiekowała i utrzymywała (mąż Pelagii, Wincenty Kapica walczył w PSZ na Zachodzie, po wojnie sprowadził żonę i syna do Londynu).

W dniu 16 stycznia 1945r. z rozkazu "Piotra", "Ewa" została wysłana z pocztą do Kazimierzy Wielkiej. We wsi Kościelec została ujęta przez oddział NKWD działający w składzie I Frontu Ukraińskiego pod dowództwem gen Koniewa. Po

znalezieniu w czasie rewizji osobistej przenoszonej przez nią poczty i krótkim przesłuchaniu, została na miejscu rozstrzelana.

Romuald Cichy ps. "Birski", kurier i łącznik "Piotra", tak pisze w oświadczeniu: *w dniu 16 stycznia 1945r. miałem zawięź pocztę konspiracyjną z Proszowic do Kazimierzy Wielkiej. W ostatniej chwili rozkaz został zmieniony – "Piotr" wysłał mnie do Słomnik, a z pocztą do Kazimierzy Wielkiej wysłał "Ewę". W tym dniu linia frontu przechodziła przez nasz teren. Gdy wróciłem ze Słomnik dowiedziałem się, że "Ewa" nie żyje, że została zastrzelona przez NKWD za wsią Kościelec. Natychmiast wziąłem wóz i konia i z ciotecznym bratem "Ewy", Henrykiem Sokołowskim, również żołnierzem AK, pojechaliśmy do Kościelca. "Ewa", ubrana w spodnie narciarskie i krótki kożuszek, leżała na podwórzu jednej z chat, na śniegu. Otrzymała pocisk w głowę. Gospodarz tego domu był przerażony, w stanie szoku tak, że nie otrzymaliśmy od niego żadnych wyjaśnień. Z relacji innych mieszkańców wsi wynikało, że "Ewa" została zatrzymana i zabita przez NKWD wkraczającej na ten teren armii gen. Koniewa. Zabraliśmy ciało do Proszowic. "Ewa" została pochowana na tutejszym cmentarzu. (Oświadczenie z dnia 8 września 1981r.)*

"Ewa" pośmiertnie została awansowana do stopnia kapitana i odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami i Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari (Arkusz ewidencyjny Komisji Likwidacyjnej dla Spraw AK Kraków, L.ewid. 226, wystawiony w Proszowicach 18 X 1945 oraz Weryfikacja pośmiertna – Zaświadczenie Weryfikacyjne Nr. 7150/282 J.M./226Pr. wystawione przez Komisję Weryfikacyjną dla Sprawy AK Okręg Kraków i podpisane przez płk. Turnia-Bystrzańskiego, mjr. Kordiana i kpt. Hańczę). Nadanie Krzyża VM nie zostało zweryfikowane.

Jest wymieniona na tablicy pamiątkowej poległych żołnierzy AK – Obywateli Ziemi Proszowickiej, tablicę odsłaniał d-ca 106 DP AK Bolesław Michał Nieczuja – Ostrowski "Tysiąc".

Cała najbliższa rodzina Wandy, w czasie wojny mieszkająca w Igołomii pod Proszowicami, była związana z oddziałami partyzanckimi: "Błyskawica", "Grom", "Skok" i później z Samodzielnym Batalionem Partyzanckim "Skala".

Ojciec Michał (1892-1965), wachmistrz w Legionach Piłsudskiego, podczas 1. wojny światowej był dwukrotnie ranny. Komendant Józef Piłsudski, wizytując rannych żołnierzy w szpitalu, wręczył mu pamiątkowy zegarek. Z wojny wyszedł inwalidą wojennym. Po wybuchu 2. wojny św., już od września 1939r. należał do konspiracji SZP-ZWZ-AK, przyjął pseudonimy "Kowal" i "Władek". Był związany z oddziałami krakowskiego Kedywu, a później z mjr. Janem Pańczakiewiczem, dowódcą Samodzielnego Batalionu "Skala". Dwukrotnie aresztowany: w 1940 i 1944r., po okrutnym przesłuchaniu jechał transportem kolejowym do obozu koncentracyjnego. Z pociągu udało mu się zbiec dzięki pomocy dr. Kuliga, który tym samym uratował mu życie. Już nigdy nie odzyskał zdrowia, mimo to, był aresztowany przez UB, przetrzymywany 2 miesiące i

17/1/12

pozbawiony praw obywatelskich i honorowych. Przez 12 lat prawie nie opuszczał mieszkania, poruszał się z trudnością. Odznaczony za udział w I wojnie św.: Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Polonia Restituta i dwukrotnie Krzyżem Walecznych.

Matka Wanda (1896-1990) - pełniła funkcję łączniczki terenowej, obsługiwała skrzynkę kontaktową w Igołomii i Proszowicach. Była przewodniczącą RGO, prowadziła akcję pomocy więźniom obozów koncentracyjnych i jeńcom wojennym.

Siostra Dorota (ur. 1925) ps. "Stasia", ppor. cz.w. (zameżna Franaszkowa) do ZWZ/AK należała od 15 sierpnia 1942r., została zaprzysiężona przez Mieczysława Kuleszę ps. "Zuch". Pełniła funkcję łączniczki, kolporterki prasy konspiracyjnej, transportowała broń i materiały minerskie dla oddziałów partyzanckich. Na początku lata 1944r. (czerwiec/lipiec) przeprowadziła z Krakowa do Proszowic skoczka/cichociemnego (c.c.) kpt. Rudolfa Dziadosza ps. "Zasaniec". W Proszowicach miał go przejąć łącznik, którym okazała się jej siostra Wanda. Wkrótce potem przeprowadziła drugiego cichociemnego - kpt. Walerego Krokaya ps. "Siwy". Obaj oficerowie c.c. trafili do oddziałów 106 DP AK. Później była łączniczką dowódcy Samodzielnego Batalionu "Skała" mjr. Jana Pańczakiewicza ps. "Skała", "Ziemowit". Za swą służbę została odznaczona: Krzyżem Walecznych (1944), Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami (Londyn 1949). Medalem Wojska (Londyn 1980), Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski (1990) i Krzyżem Partyzanckim (1994). W czasie wojny uczyła się na tajnych kompletach. Po wojnie studiowała polonistykę na UJ. Pracowała w szkołach jako nauczycielka języka polskiego. Często represjonowana za swą wojenną działalność, traciła pracę. W 1952r. wyszła za mąż za Mieczysława Franaszka (1920-2004) – żołnierza SzSz i AK ps. "Alojzy". Urodziła córkę Marię (1953) i syna Marka (1957). Na emeryturę przeszła w 1981r. Mieszka w Krakowie.

APAK t. ..../WSK (tamże m.in. relacja Doroty Franaszkowej, Arkusz Ewidencyjny, l. ewid. 226, Zaświadczenie Weryfikacyjne Komisji Okręgu Kraków, nr. 7150/282 J.M./226 pr., Oświadczenie Romualda Cichego z 8 IX 1981r.); Franaszkowa Dorota, *Sylwetki żołnierzy Batalionu "Skała" Armii Krajowej*, Kraków 1996r. wyd. 2, s. 41-42, 52; Nieczuja – Ostrowski Bolesław M. *Rzeczpospolita Partyzancka*, IW PAX Warszawa 1991; Piwowarski Stanisław, *WSK w Okręgu Kraków*, referat wygłoszony na sesji historycznej "Kobiety w konspiracji Pierwszej i drugiej Wojny Światowej", Kraków 18 maja 2005r.;

Kraków, maj 2005r.

Krystyna Wojtowicz

I/1/13

Gürtlerówna Wanda, kpt., ps. "Ewa"
=====

(Girtlerówna, Gertler)

Urodzona 1 września 1920 roku w Proszewicach. Córka Michała - kupca, żołnierza Legionów Piłsudskiego i Wandy z d. Sikorskiej. Małą maturę zdała w Sosnowcu w Gimnazjum im. Emilii Plater. Od 1939 r. uczęszczała do Liceum Administracyjne - Handlowego w Krakowie, które ukończyła w czasie wojny w 1941r. Po maturze podjęła pracę w Związku Plantatorów Tytoniowych w Proszewicach. Działała tu placówka "Przepiórka" Obwodu Miechów, dobrze zorganizowana. W tym czasie szefem tej placówki był mjr/ppłk. Leopold Bochnak, ps. "Piotr", "Profesor" (zatrudniony w ZPT), który równocześnie był zastępcą inspektora miechowskiego i potem z-cą dowódcy 106 DP AK - płk/gen. Bolesława Michała Nieczuja - Ostrowskiego ps. "Tysiąc".

W 1942 roku W.G. została wciągnięta do konspiracji i przyjęła pseudonim "Ewa". Pełniła funkcję kuryerki i łączniczki "Piotra". Jej mieszkanie przy ul. J. Kilińskiego 5 w Proszewicach było lokalem konspiracyjnym, w którym ukrywały się osoby poszukiwane, a także punktem kontaktowym i skrzynką pocztową. Załatwiała fałszywe dowody (Ausweis-y) i inne dokumenty. Organizowała pomoc dla rodzin wysiedlonych i aresztowanych.

W konspiracji działała cała jej najbliższa rodzina, mieszkająca w Igołomi. Ojciec, matka i siostra Derota ps. "Stasia" (zam. Franaszkowa) związani byli z oddziałami partyzanckimi: "Błyskawica", "Grom", "Skok" i później z Samodzielnym Batalionem Partyzanckim "Skała".

W dniu 16 stycznia 1945, z rozkazu "Piotra", "Ewa" została wysłana z pocztą do Kazimierzy Wielkiej. We wsi Kościelec została ujęta przez oddział NKWD działający w składzie I Frontu Ukraińskiego. Po przesłuchaniu w kwaterze dowódcy została przez nich na miejscu rozstrzelana.

strona nr. 2 - bez zmian

K. Wojtowicz

Gürtlerówna Wanda, kpt., ps. "Ewa"

(Girtlerówna, Gertler)

Urodzona 1 września 1920 roku w Proszowieach. Córka Michała, kupca, żołnierza Legionów Piłsudskiego i Wandy z d. Sikorskiej. Małą maturę zdała w Sosnowcu w Gimnazjum im. Emilii Plater.

Od 1939r. uczęszczała do Liceum Administracyjne - Handlowego w Krakowie, które ukończyła w czasie wojny w 1941r. Po maturze podjęła pracę w Związku Plantatorów Tytoniowych w Proszowieach.

Działała tu placówka "Przepiórka" Obwodu Miechów, dobrze zorganizowana przez Njz / ppłk. Leopolda Bucznak, ps. "Piotr",

"Profesor" ~~x~~ był zastępcą inspektora miechowskiego i potem z-cą dowódcy 106 DP AK, ~~ależak także do Sztabu Operacji~~

~~Specjalnych GCS i był łącznikiem z KB AK w Warszawie.~~

W 1942 r. W.G. została wciągnięta do konspiracji i przyjęła pseudonim "Ewa". Pełniła funkcję kurierki i łączniczki "Piotra". Jej mieszkanie (ul. Kilińskiego 5) było konspiracyjnym lokalem, w którym ukrywały się osoby poszukiwane, a także punktem kontaktowym i skrzynką pocztową. Zakatwiała fałszywe dowody/Ausweis/y i inne dokumenty. Organizowała pomoc dla rodzin wysiedlonych i aresztowanych.

W konspiracji działała cała jej najbliższa rodzina, mieszkająca w Igołomi. Ojciec, matka i siostra Dorota, ps. "Stasia" (zam. Franaszkowa) związani byli z oddziałami partyzanckimi:

"Błyskawica", "Grom", "Skok" i później z Samodzielnym Batalionem Partyzanckim "Skała".

W dniu 16 stycznia 1945r., z rozkazu "Piotra" została wysłana z pocztą do Kazimierzy Wielkiej. We wsi Kościelec została ujęta przez oddział NKWD działający w składzie I Frontu Ukraińskiego należącego do Armii Koniewa.

Po przesłuchaniu w kwaterze dowódcy została przez nich na miejscu rozstrzelana.

2/1/44
Związek Plantatorów Tytoniowych

nie on organizował
→

APW

aktowe K. Wojtowice

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora:

- Arkusz ewidencyjny - d. evid. 226, 2 du. 18.X. 1945r.
Druk/rhp. Kserokopia i kserokopia z uwierkopił, K-2, s. 1-2
- Zaświadczenie weryfikacyjne nr 7150/282 J.M. 226 -
Weryfikacja pośmiertna. Druk/rhp. Kserokopia, K-2, s. 3-4
i 5-6.
- Oświadczenie (odpis), Kraków, 11. sierpnia 2003.
Msp/rhp. oryg. 2 egz. K-2, s. 7-8
- Oświadczenie - Romuald Cichy Proszowice, du. 8.X. 1981
Msp. kserokopia, 2 egz. przesłane pna K. Wojtów, 1 egz. przesłany pna Dorotę Francusko - kreśląc.
K-3, s. 9-11.

1) Imię i nazwisko (prawdziwe)	Wanda Gertler
2) Imię i nazwisko (używane)	"Ewa"
3) Pseudonim ostatni	"Ewa"
4) Pseudonimy używane dawniej	"Ewa"
5) Przydział organizacyjny	Insp. Miechow. Kujerka
6) Data i miejsce urodzenia	1. X. 1920 r. Proszowice
7) Stopień wojskowy z przed 1939 r.	
8) Stopień nabyty w konspiracji	Kapitan A.K.
9) Odznaczenia nabyte w konspiracji	1) Krzyż Halperungela 2) Srebrny Krzyż Zasługi
10) Wykształcenie cywilne i wojskowe	mat. organiz. 16.1 - 45 r. 5 cegieł
11) Miejsce zamieszkania	Łojniczka 16.1 - 45 r. 5 cegieł
12) Zawód i gdzie pracuje	Kraków Kierownia służby kolarstwa Proszowice

Proszowice dnia 18. X. 1945 r.

Druk. St. Jaszawkiej, Miechów.

OKRĘG WARSZAWA
1939
AK
1945
ELŻBIETY ZAWACKI

DLA SPRAW A. K. Podpis: J. J. J.

Proszowice K Wojtownie, maj 2005 r.

1) Imię i nazwisko (prawdziwe)	Wanda Gertler
2) Imię i nazwisko (używane)	"Ewa"
3) Pseudonim ostatni	"Ewa"
4) Pseudonimy używane dawniej	" "
5) Przydział organizacyjny	Insp. Miechów Kujerka
6) Data i miejsce urodzenia	1. X. 1920 r. Proszowice
7) Stopień wojskowy z przed 1939 r.	
8) Stopień nabyty w konspiracji	Kapitan A.K.
9) Odznaczenia nabyte w konspiracji	1) Srebrny Krzyż Zasługi 2) Odznaczenie Honorowe 3) Odznaczenie Honorowe 4) Odznaczenie Honorowe
10) Wykształcenie cywilne i wojskowe	mat. gimnazjum
11) Miejsce zamieszkania	Lgineż ul. d. 16. I - 45 r. 5. cracie
12) Zawód i gdzie pracuje	Kierowniczka Szkoły Kator Proszowice

Proszowice dnia 18. X. 1945 r.

Podpis: [Signature]

Druk. St. Jeżowskiej, Miechów.

I/2/2

Proszowice Dorota Franceszkowa | Kujerka

KOMISJA WERYFIKACYJNA DLA SPRAW A. K.
OKRĘG KRAKÓW

I/2/3

Weryfikacja posmiękła
ZASWIADCZENIE WERYFIKACYJNE Nr 7150/282 J.M./226

Komisja stwierdza, że ob. Ewa Girtler Wanda
(pseudonim, imię i nazwisko)

1. II. 1920, kierowniczka kurjerek i kurjerka Insp. Miechow i 106. 89.
(data, miejsce urodzenia, funkcja)

po wykazaniu niezbitych dowodów prawdy — na podstawie osobistych zeznań — został
zweryfikowany do stopnia kapitana p.w. ze starszeństwem 1. I. 1945,

oraz odznaczony Orderem Virtuti Militari V klasy
Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieciami

Sekretarz Komisji Weryfik.
kpt. Hancza
kpt. Nawara

Przewodniczący Komisji Likwidacyjnej
plk. Turnia-Bystrzański

Przewodniczący Komisji Weryfik.
mjr. Czacharski
mjr. Kordian

Turnia-Bystrzański

*Przebieg procesu prowadzonego przeciwko sędziemu
Wandy Girtler ps. "Ewa" akceptuje sędziów z 106 KP. 7K
M. Kordian, W. Czacharski — aktami oskarżenia i wyroku*

*Plk. Mironyja - Głuchowski Gen. bryg.
"Polsko - Głuchowski - Tytuł"*

*W. Kordian
M. Czacharski 2005.*

Page 20 z 20, maj 2005 r.

KOMISJA WERYFIKACYJNA DLA SPRAW A. K.
OKRĘG KRAKÓW

2/2/5

Weryfikacja pośmiertna

ZASWIADCZENIE WERYFIKACYJNE Nr 7150/282 J. M. / 226

Komisja stwierdza, że ob. "Ewa" Girtler Wanda
(pseudonim, imię i nazwisko)

1. II. 1920, Kierowniczka kurjerek i kurjerka Inspr. Miechow. i 106. 39.
(data, miejsce urodzenia, funkcja)

po wykazaniu niezbitych dowodów prawdy — na podstawie osobistych zeznań — został
zweryfikowany do stopnia kapitana p.w. ze starszeństwem 1. I. 1945.

oraz odznaczony Orderem Virtuti Militari V. klasy
Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami

Sekretarz Komisji Weryfik.
kpt. Hancza
kpt. Nawara

Przewodniczący Komisji Likwidacyjnej
plk. Turnia-Bystrzański

Przewodniczący Komisji Weryfik.
mjr. Czacharski
mjr. Kordian

Wanda Girtler

Przebiegiem prowadzenia postępowania faktycznie. Wzrost mierzony
Anny Girtler ps. "Ewa" i akceptacja faktycznie. 226 Nr. 282
Miejscowości i data — data i obywatelstwo były

B.H. Mironowicz - Ulbraszka Gen. bryg.
"Polsko - Gwardia - Tytuł"

Wniosek
10 czerwca 2005.

10 45. 07

Przygotował K. Wajtowicz 20 VI 2005 r. | p. 550 / 05 |

Podatnik: [illegible]
W: [illegible]
Odpis: [illegible]
1507/5
I/2/6

1/2/7

Oświadczenie
(odpis)

Potwierdzam prawdziwość podanych faktów wymienionej Wandy Girtler ps. "Ewa" i akceptuję jako d-ca 106 DP AK Inspektoratu "Maria" – awans i odznaczenia bojowe.

podpis:

/-/ B.M. Nieczuja – Ostrowski gen. bryg.
("Bolko - Grzmot - Tysiąc")

Kraków, 11 czerwca 2005r.

*Za zgodność:
Krzysztof Wojłowicz
Kraków, 13 czerwca 2005r.*

1/2/8

Oświadczenie
(odpis)

Potwierdzam prawdziwość podanych faktów wymienionej Wandy Girtler ps. "Ewa" i akceptuję jako d-ca 106 DP AK Inspektoratu "Maria" – awans i odznaczenia bojowe.

podpis:

/-/ B.M. Nieczuja – Ostrowski gen. bryg.
("Bolko - Grzmot - Tysiąc")

Kraków, 11 czerwca 2005r.

za zgodność:
Krzysztof Wojtowicz
Kraków, 13.06.2005r.

Romuald Cichy
Proszowice
ul.

5/2/9

O s w i a d c z e n i e

Ze śp. Wandą Gürtler, ps. "Ewa", pracowałem w Armii Krajowej w Proszowicach w placówce "Przepiórka", podległej Inspektoratowi "Maria". Pełniliśmy funkcję łączników Leopolda Bochnaka, ps. "Piotr".

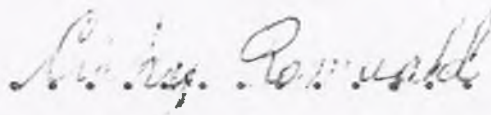
Jawnie byliśmy zatrudnieni w Związku Plantatorów Tytoniowych w Proszowicach.

W dniu 16 stycznia 1945 r. miałem zawieźć pocztę konspiracyjną z Proszowic do Kazimierzy Wielkiej. W ostatniej chwili rozkaz został zmieniony - "Piotr" wysłał mnie do Słomnik, a z pocztą do Kazimierzy Wielkiej wysłał "Ewę". W tym dniu linia frontu przechodziła przez nasz teren.

Gdy wróciłem ze Słomnik dowiedziałem się w biurze, że "Ewa" nie żyje, że została zastrzelona przez NKWD za wsią Kościelec. Natychmiast wzięłem wóz i konia i z ciotecznym bratem "Ewy", Henrykiem Sokołowskim, również żołnierzem AK, pojechaliśmy do Kościelca. "Ewa", ubrana w spodnie narciarskie i krótki kożuszek, leżała na podwórzu jednej z chat, na śniegu. Otrzymała pocisk w głowę. Gospodarz tego domu był przerażony, w stanie szoku tak, że nie otrzymaliśmy od niego żadnych wyjaśnień. Z relacji innych mieszkańców wsi wynikało, że "Ewa" została zatrzymana i zabita przez NKWD, wkraczającej na ten teren armii gen. Koniewa.

Zabraliśmy zwłoki do Proszowic. "Ewa" została pochowana na tutejszym cmentarzu.

Proszowice, dnia 8.IX.1981 r.

Romuald Cichy, ps. "Birski"

Przyjęte K. Wojtowicz, maj 2005 r.

Romuald Cichy
Proszowice
ul.

O s w i a d c z e n i e

Ze śp. Wandą Gürtler, ps. "Ewa", pracowałem w Armii Krajowej w Proszowicach w placówce "Przepiórka", podległej Inspektoratowi "Maria". Pełniliśmy funkcję łączników Leopolda Bochnaka, ps. "Piotr".
Jawnie byliśmy zatrudnieni w Związku Plantatorów Tytoniowych w Proszowicach.

W dniu 16 stycznia 1945 r. miałem zawieźć pocztę konspiracyjną z Proszowic do Kazimierzy Wielkiej. W ostatniej chwili rozkaz został zmieniony - "Piotr" wysłał mnie do Słomnik, a z pocztą do Kazimierzy Wielkiej wysłał "Ewę". W tym dniu linia frontu przechodziła przez nasz teren.

Gdy wróciłem ze Słomnik dowiedziałem się w biurze, że "Ewa" nie żyje, że została zastrzelona przez NKWD za wsią Kościelec. Natychmiast wzięłem wóz i konia i z cioteczynym bratem "Ewy", Henrykiem Sokołowskim, również żołnierzem AK, pojechaliśmy do Kościelca. "Ewa", ubrana w spodnie narciarskie i krótki kożuszek, leżała na podwórzu jednej z chat, na śniegu. Otrzymała pocisk w głowę. Gospodarz tego domu był przerażony, w stanie szoku tak, że nie otrzymaliśmy od niego żadnych wyjaśnień. Z relacji innych mieszkańców wsi wynikało, że "Ewa" została zatrzymana i zabita przez NKWD, wkraczającej na ten teren armii gen. Koniewa.

Zabraliśmy zwłoki do Proszowic. "Ewa" została pochowana na tutejszym cmentarzu.

Proszowice, dnia 8.IX.1981 r.

Romuald Cichy

Romuald Cichy, ps. "Birski"

Przyjęte K. Hątkowicz 20VI 2005 r. 1 p 550/05

Romuald Cichy
Proszowice
ul.

O ś w i a d c z e n i e

Ze śp. Wandą Görtler, ps. "Ewa", pracowałem w Armii Krajowej w Proszowicach w placówce "Przepiórka", podległej Inspektoratowi "Maria". Pełniliśmy funkcję łączników Leopolda Bochnaka, ps. "Piotr".

Jawnie byliśmy zatrudnieni w Związku Plantatorów Tytoniowych w Proszowicach.

W dniu 16 stycznia 1945 r. miałem zawieźć pocztę konspiracyjną z Proszowic do Kazimierzy Wielkiej. W ostatniej chwili rozkaz został zmieniony - "Piotr" wysłał mnie do Słomnik, a z pocztą do Kazimierzy Wielkiej wysłał "Ewę". W tym dniu linia frontu przechodziła przez nasz teren.

Gdy wróciłem ze Słomnik dowiedziałem się w biurze, że "Ewa" nie żyje, że została zastrzelona przez NKWD za wsią Kościelec. Natychmiast wzięłem wóz i konia i z cioteczynem bratem "Ewy", Henrykiem Sokołowskim, również żołnierzem AK, pojechaliśmy do Kościelca. "Ewa", ubrana w spodnie narciarskie i krótki kożuszek, leżała na podwórzu jednej z chat, na śniegu. Otrzymała pocisk w głowę. Gospodarz tego domu był przerażony, w stanie szoku tak, że nie otrzymaliśmy od niego żadnych wyjaśnień. Z relacji innych mieszkańców wsi wynikało, że "Ewa" została zatrzymana i zabita przez NKWD, wkraczającej na ten teren armii gen. Koniewa.

Zabraliśmy zwłoki do Proszowic. "Ewa" została pochowana na tutejszym cmentarzu.

Proszowice, dnia 8.IX.1981 r.

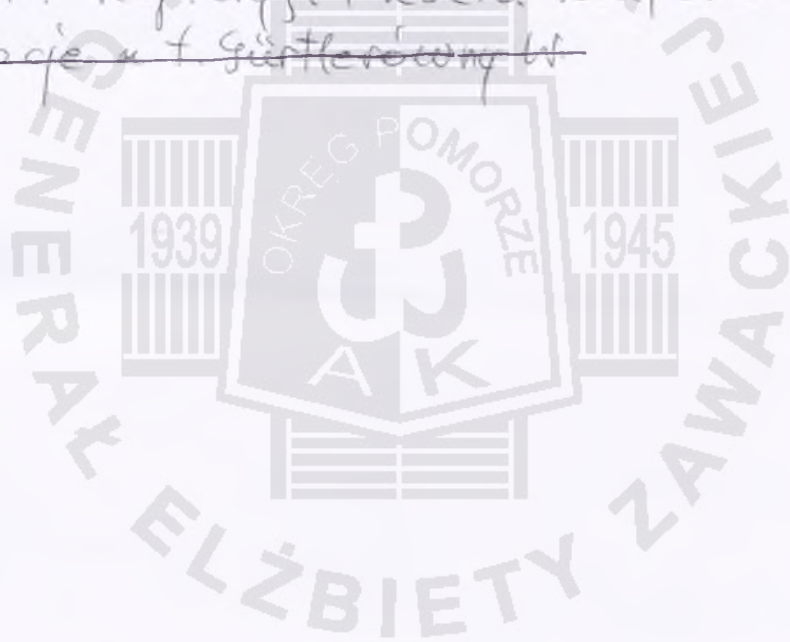
Romuald Cichy

Romuald Cichy, ps. "Birski"

Przebieg choroby Franceszkowej

II. Materiały uzupełniające relacje

- Muzeum Hist. m. Krakowa inform. o Wandzie Gürtlerównie na podst. słownika uczestniczek walki --- P14, W-42, 1988. Msp. oryg. K-1, s. 1.
- Książ V M Gürtlerówna Wanda, --- Kraków 22. IV. 2002, Msp. oryg. K-1, s. 2.
- AK Proszowice - informacja o relatorce. przekazuje pua Teodora Gąsiorowskiego z IPN Kraków. Msp. oryg. K-1, s. 3.
- Informacje o Gürtlerównie Wandzie. Pysłame pua K. Gójskiego. Msp. ksero. Jedena ep. z dopiskiem E-2. K-2, s. 4-5
- Inform. o Gürtlerównie Wandzie pysłame pua J. Waleńskiego 11. I. 2001 r. Rkp. oryg. i ksero. K-2, s. 6-7.
- ~~Informacje o Gürtlerównie W~~

NAZWISKO:	Gürtlerówna		
IMIONA:	Wanda		
PSEUD:	Ewa		
BIBLIOGRAFIA:	946	Str:	131
ORGANIZACJA:	Armia Krajowa		
PRZYDZIAŁ:	I. Miechów		
BIBLIOGRAFIA	946	Str:	131
Aresztowanie:	☐	☐	☐ BIBLIOGRAFIA: ☐
Opuścił Monte:	☐	☐	☐ BIBLIOGRAFIA ☐
Data śmierci:	45	01	16 BIBLIOGRAFIA 946 131
SYMBOL:	K	FOTO:	☐

ur. 1920. 09. 01 w m. Proszowice w pow. miechowskim, zam. w m. Proszowice, ćkurierka i łączniczka inspektoratu, w jej mieszkaniu przy ul. Kilińskiego 5ćukrywali się poszukiwani konspiratorzy, stanowiło ono skrzynkę i punktćkontaktowy, 45. 01. 16 wysłana służbowo z pocztą konspiracyjną do m. KazimierzaćWielka, zastrzelona na linii frontu w m. Kościelec, pochowana w m. ćProszowice, wyróżniona pochwałą w rozkazie dowódcy 106 DP AK, odzn. SrebrnymćKrzyżem Zasługi z Mieczami, pośmiertnie Orderem Virtuti Militari, kpt. ć[946/131]

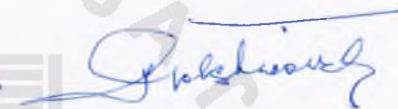
Zródło:

946 / 131 - Słownik uczestniczek walki • niepodległość Polski 1939 - 1945, PIW, Warszawa 1988, s. ~~61~~ 131

Gürtlerówna Wanda (vel Gertler)
ps. "Ewa"

Dotyczy podpisu na dokumencie

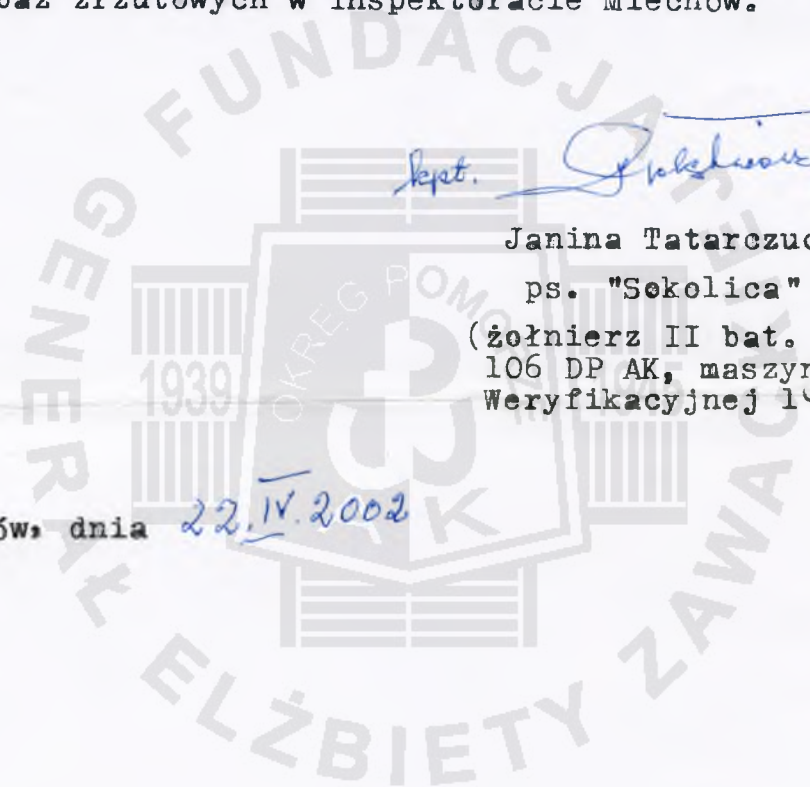
Arkusz ewidencyjny nr. 226, wystawiony przez Komisję Likwidacyjną dla Spraw A.K. - Kraków (pieczętka trójkątna), wystawiony w Przeszowicach w dniu 18 X.1945r., został podpisany przez kpt. Jerzego Migasa ps. "Kruk III" - b. komendanta baz zrzutowych w Inspektoracie Miechów.

kpt.

Janina Tatarczuch - Gołębiowska
ps. "Sokolica"

(żołnierz II bat. "Zagraja"
106 DP AK, maszynistka Podkomisji
Weryfikacyjnej 106 DP AK)

Kraków, dnia 22. IV. 2002

Krzyż Virtuti Militari

II/3 AK

Proszowice

Gürtlerówna Wanda Ewa

Kurierka i łączniczka inspektoratu. Jej mieszkani
było lokalem konspiracyjnym. Zastrzelona na linii
frontu w Kościelcu.

Źródło: Materiały przekazane przez p. Teodora
Gąsiorowskiego z Instytutu Pamięci
Narodowej Oddział w Krakowie.

K.Wojt., 2002

Gürtlerówna Wanda Ewa

Przydział organizacyjny: Armia Krajowa I. Miechów

Data śmierci: 45.01.16

Informacje biograficzne:

ur. 1920. 09. 01 w Proszowicach w pow. miechowskim, zam. w Proszowicach, kurierka i łączniczka inspektoratu, w jej mieszkaniu przy ul. Kilińskiego 5 ukrywali się poszukiwani konspiratorzy, stanowiło ono skrynkę i punkt kontaktowy, 45. 01. 16 wysłana służbowo z pocztą konspiracyjną do Kazimierzy Wielkiej, zastrzelona na linii frontu w Kościelcu, pochowana w Proszowicach, wyróżniona pochwałą w rozkazie dowódcy 106 DP AK, odzn. Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami, pośmiertnie Krzyżem Orderu Virtuti Militari, kpt. [946/131]

*Przydział K Wojtowa od J Ggziarowski
IPI - Kraków
II 2002 v*

II/4

Gürtlerówna Wanda Ewa

Przydział organizacyjny: Armia Krajowa I. Miechów

Data śmierci: 45.01.16

Informacje biograficzne:

ur. 1920. 09. 01 w Proszowicach w pow. miechowskim, zam. w Proszowicach, kurierka i łączniczka inspektoratu, w jej mieszkaniu przy ul. Kilińskiego 5 ukrywali się poszukiwani konspiratorzy, stanowiło ono skrynkę i punkt kontaktowy, 45. 01. 16 wysłana służbowo z pocztą konspiracyjną do Kazimierzy Wielkiej, zastrzelona na linii frontu w Kościelcu, pochowana w Proszowicach, wyróżniona pochwałą w rozkazie dowódcy 106 DP AK, odzn. Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami, pośmiertnie Krzyżem Orderu Virtuti Militari, kpt. [946/131]

11/5

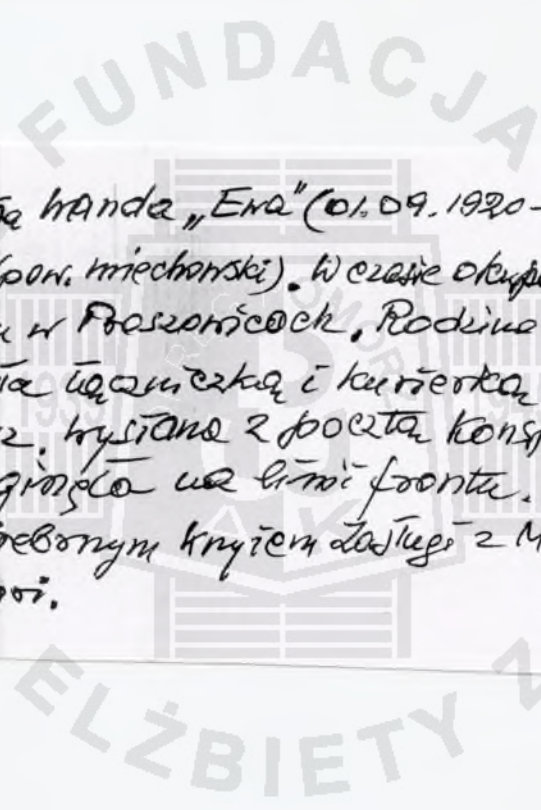
2 Güntlerówna Wanda „Ewa” (01.09.1920-16.01.1945) urodzona w Proszowicach (pow. miechowski). W czasie okupacji pracowała w Zł. Plan. tatorni Tytoniu w Proszowicach. Rodzina działająca w ZWZ AK. Wanda (Ewa) była uczennicą i kasiarką w rejonie Pińszew - Miechów - Orlasz, kryłana z powodu konspiracyjnego do Kozłowie - wy Kieleckiej, zginęła na linii frontu.
Odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieciami i palm. Orderem Virtuti Militari.

przebieg z Walewki
do 22 MI 2001

Staryk Kuznietsov ...
c 131

2. Ghitlerówna Wanda „Ewa” (01.09.1920-16.01.1945) urodzona w Proszonicech (pow. miechanowski). W czasie okupacji pracowała w Ż.N. Plantatorów Tytoniu w Proszonicech. Rodzina działająca w ŻWZ AK. Wanda (Ewa) była uczennicą i kurierką w rejonie Pinczów - Miechów - Oleszów. Wzięta z poczta konspiracyjną do Kozimie-
rzy kielkiej, zginęła na linii frontu. 16.1.45
Odmacowa Srebrnym kryciem dostęgi z Miechowa i pałm. Oodereu
Virtuti Militari.

przyjęta z Waleński
dni 22 11 2001

III / 1. Materiały dotyczące rodzinny relatorze

- Informacja o Wandzie Gürtlerowej z d. Sikorskiej
- matka Wandy Gürtlerowej "Ewy",
Fotop. opr. J. Franusakowa. Msp (koloz) i ksero.
K-2, s. 1-2.

**Gürtlerowa (Girtlerowa) Wanda
z d. Sikorska**

Ur. 1896 r. w Proszowicach.

W czasie okupacji obsługiwała skrzynkę kontaktową w Igołomii i w Proszowicach dla oddziałów partyzanckich „Błyskawica”, „Grom”, „Skok” i SBP „Skała”, przechowywała ludzi spalonych.

Pełniła obowiązki łączniczki terenowej. Była przewodniczącą RGO na obszar Igołomia-Proszowice. Prowadziła akcję pomocy więźniom w obozach koncentracyjnych i jeńcom wojennym. Córka Wanda ps. „Ewa” była łączniczką 106 dywizji „Tysiąca”. W dniu 16 stycznia 1945 r. została rozstrzelana przez Rosjan w czasie pełnienia obowiązków żołnierskich.

1896 r.

proszowice!

✓ M - zutka koparka

Opracowała Dorota Franaszkowa na podstawie ankiet przeprowadzonych w latach 1960-86 i osobistych relacji, dodatkowej korespondencji oraz dostarczonych dokumentów, które zostały wykorzystane w opracowaniu pt. „Sylwetki żołnierzy Batalionu Skała Armii Krajowej” Doroty Franaszkowej.

proszę kores

1896 r.

**Gürtlerowa (Girtlerowa) Wanda
z d. Sikorska**

Ur. 1896 r. w Proszowicach.

W czasie okupacji obsługiwała skrynkę kontaktową w Igołomii i w Proszowicach dla oddziałów partyzanckich „Błyskawica”, „Grom”, „Skok” i SBP „Skala”, przechowywała ludzi spalonych.

Pełniła obowiązki łączniczki terenowej. Była przewodniczącą RGO na obszar Igołomia-Proszowice. Prowadziła akcję pomocy więźniom w obozach koncentracyjnych i jeńcom wojennym. Córka Wanda ps. „Ewa” była łączniczką 106 dywizji „Tysiąca”. W dniu 16 stycznia 1945 r. została rozstrzelana przez Rosjan w czasie pełnienia obowiązków żołnierskich.

Opracowała Dorota Franaszkowa na podstawie ankiet przeprowadzonych w latach 1960-86 i osobistych relacji, dodatkowej korespondencji oraz dostarczonych dokumentów, które zostały wykorzystane w opracowaniu pt. „Sylwetki żołnierzy Batalionu Skala Armii Krajowej” Doroty Franaszkowej.

IV. Korespondencja

- maj 2002 - list od K. Wojtowicz (be adresata) i sprzenie poproszek do biografii. Msp. oryg. K-1, s.1
- 25.06.01 - list od K. Wojtowicz i sprzenie relacji Wandy Güntlerówny. Msp/klp. oryg. K-1, s.2.

Krzyż Virtuti Militari

AK

Wiechów/
Kraków

GÜRTLEROWNA Wanda, ps. "Ewa"

- załączam poprawki do biogramu. W/g p. Stanisława Piwowarskiego (historyk), informacje det. Leopolda Bechnaka ps. "Piotr" nie są ścisłe. Autor książki B.M. Nieczuja - Ostrowski pt. Rzeczpospolita Partyzancka, został wprowadzony w błąd przez ~~książka~~ "Kmitę" - (Alojzy Dziura - Dziurski), którego rola w wywiadzie jest mocno podejrzana - St. Piwowarski wręcz mówi o jego kłamstwie. Własnoręcznie poprawił mi biogram "Ewy". (załączam kserokopię tych poprawek). Strona nr. 2 - bez zmian.

Kraków, maj 2002.

K. Wojtowicz

Krzyż Virtuti Militari

15/2 AK

Proszowice
Obwód Miechów

Gürtlerówna Wanda, ps. "Ewa"

- łączniczka Inspektoratu Rejonowego
106 DP AK

będzie
- ~~zależna~~ relacja jej siostry Doroty
Franaszek. Jest bardzo skromna, ale nie
więcej na jej temat nie umie powiedzieć.

Adres: Dorota Franaszkowa
ul. ? Kraków
tel. ?

K. Wojtowicz

Kraków, 15.06.2001.

Wyciągnęłam od niej nieco dodatkowych
informacji. Nadal jest to bardzo
skromna. Brak literatury.
Opracuję i wypełnę w następnej piątce

25.06.01.

K. Wojtowicz

*skrytka administracyjna 52
w Spale 1434N*

Gmblerska Wanda
Wanda "Sera"

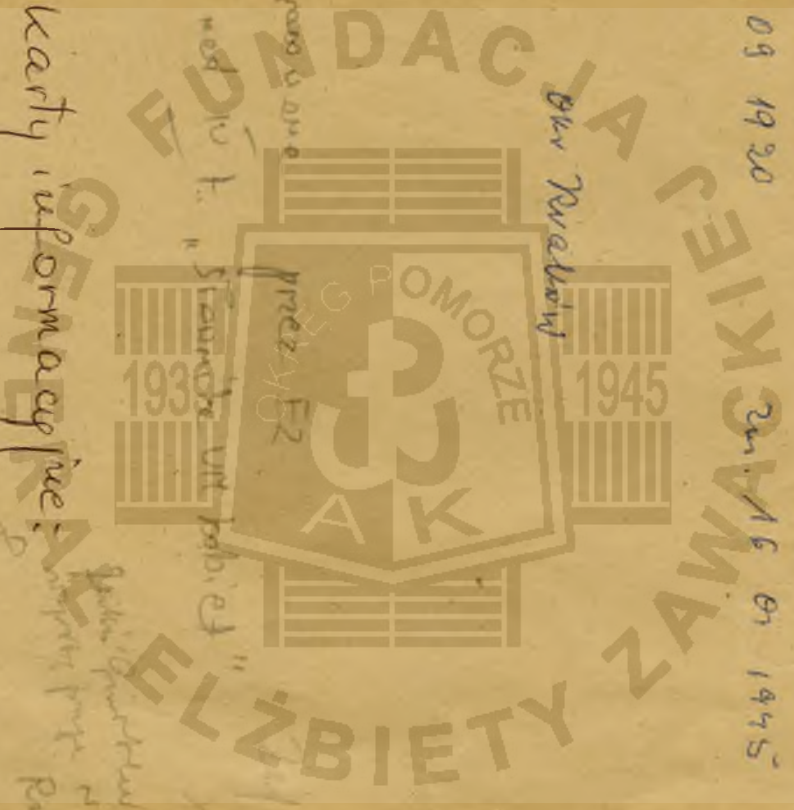
nr 01.09 1920 2m 16 01 1945

PK
Dw. Rydzki

Kopie oprowane
do pac. nr 10 F. "Stara ul. pab. 12"

V. Narisowe karty informacyjne

Stawik Wroclawski n. 5 131

Wojciech Zawacki
ul. Rydzki 12
Poznań

(Handwritten note)

1 Skrzyni uwielbienia, A KAK, T. II - G - 119

1
2
3
4
5
6
7

Francuskie zd. Gintal

*zob. map. AKK
Gintalowa i Fryzwickowa Dworka
Sikorska Gintalowa i Gintal*

GÜRTLERÓWNA WANDA, „Ewa” (1 IX 1920–16 I 1945), ur. i zam. w Proszowicach w pow. miechowskim, c. Michała, żołnierza Legionów Polskich, kupca, i Wandy z Sikorskich; małą maturę zdała w Sosnowcu w gimn. im. E. Plater, w 1939 uczennica Lic. Administracyjno-Handlowego w Krakowie; podczas okupacji pracowała w Związku Plantatorów Tytoniu w Proszowicach; rodzina działała w ZWZ-AK: W.G. była kurierką i łączniczką Insp. Rej. Pińczów–Miechów–Olkusz krypt. „Maria”, jej mieszkanie przy ul. J. Kilińskiego 5 stanowiło „melinę” ukrywających się konspiratorów, „skrzynkę” i punkt kontaktowy; 16 I 1945 wysłana służbowo z pocztą konsp. do Kazimierzy Wielkiej, zastrzelona na linii frontu we wsi Kościelec; pochowana w Proszowicach; wyróżniona pochwałą w rozkazie dowódcy 106 Dywizji Piechoty AK „Dom” za szczególnie wydajną pracę, odzn. Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami, pośm. Orderem Virtuti Militari, wymieniona w kościele parafialnym w Proszowicach na tablicy pamięci poległych żołnierzy AK, obywateli ziemi proszowskiej; kpt.

rel. Zofii Kowalskiej; inf. Romualda Cichego.

Gürtleciówna Wanda
ps. "Ewa"

- sylvie jej siostra
p. Franciszek. Dostarczy
jej program do Kołczy
maja

K. Wojt.

H-wa, 21.05.01.

Krzyż Virtuti Militari

AK

Gürtlerówna Wanda, ps. "Ewa"

Kraków/
Miechów

Kartoteka pers. nr. 5912

Zródło: Biograficzna Baza Komputerowa Oddziału
Muzeum Historycznego m. Krakowa,
Kraków, ul. Pomorska 2

K.Wojt., 2002.

Krzyż VIRTUTI MILITARI

AK
Miechów

Gürtlerówna Wanda Ewa

Zródło: Słownik Uczestni-czek walki o niepod-
ległość Polski 1939-1945

(w/g mat. przekazanych przez Leodora
Gąsiorowskiego i IPN w Krakowie)

K.Wojt., 2002.

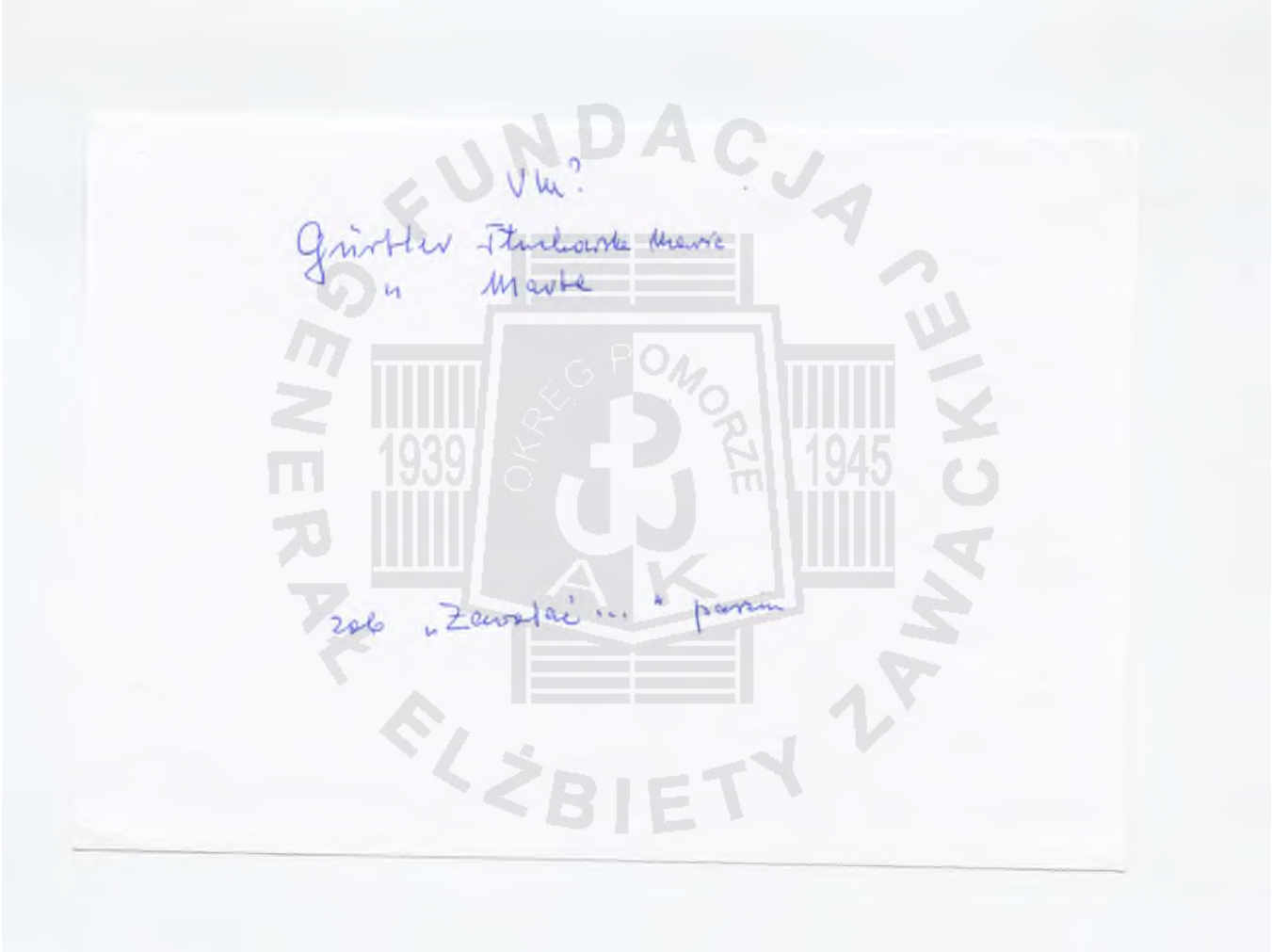

v/14

Gürtler

Zakład "Zawackiej"

PK
Kraśnik

Krzyż Virtuti Militari

Gürtlerówna Wanda, ps. "Ewa"

Kartoteka pers. nr. 5912

Zródło: Biograficzna Baza Komputerowa Oddziału
Muzeum Historycznego m. Krakowa,
Kraków, ul. Pienarska 2

K.Wojt., 2002

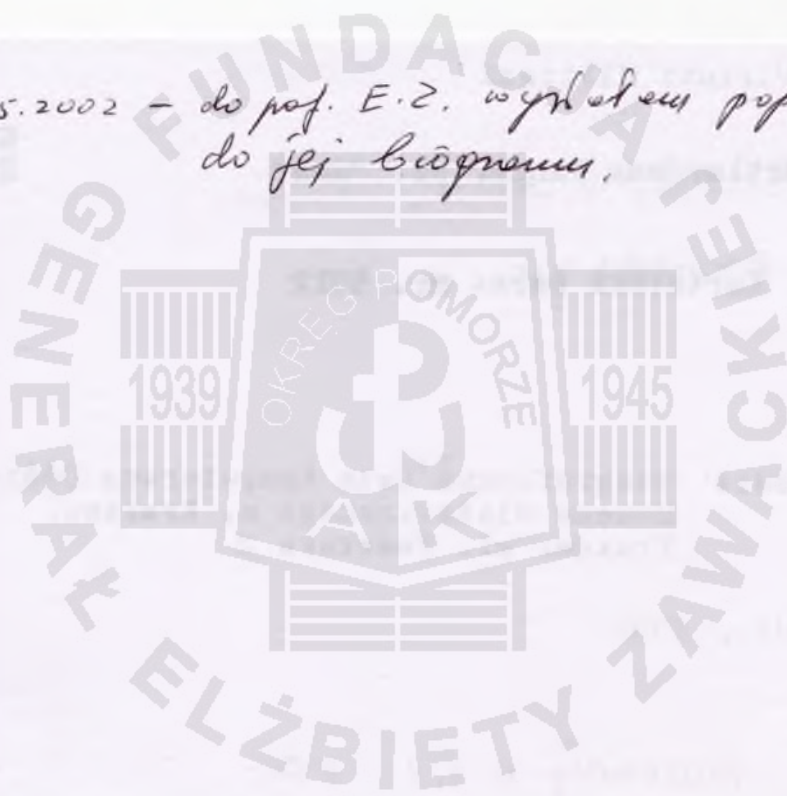
matematyka u E. 2. v. 02

AK

Kraków/
Miechów

verte!

21.05.2002 - do prof. E.Z. wyjechałam poprawić
do jej biogramu.

Do ew. weryfikacji

księgi VM.

Przy każdej biografii
jest dane miejsce zamieszkania
oraz weryfikacyjne
z notatką - o widoczności
na dzień 106 DPAK gen.

Bolesława M. Niemcewicza -

Ostrawskiego

K. do, 13.06.2005 r.

K. Wojtk

T. 2865/WSK

AK
Kraków

GÜRTLER Wazola
ps. „Ewa”

VI. Fotografie

1. zdj. legitym. z okresu okupacji, [b.d.]
oryg. (4x6,5), szt. 1
2. Tablica grobowca Wandy Girtler, [b.d.]
kolor (8x12,6), szt. 1
3. Tablica pamięci w kościele, [b.d.]
kolor, (8x12,6) szt. 2

2. Switaj, 2013 v. oprac. arch.

1. WSK - Jędrzej Osobowce

2. T. 2865/WSK

3. oryg.

4.

5. GÜRTLER Wanda

6.

ps. "Ewa"

7.

8. Uwagi: opis na odwrocie
fol.

Wanda Gurtler
rozstrzelana 16 V 1945r.

przez Rosjan pod kościelcem

Z. Świt. 2013r. ps. "Ewa"

Wanda Gürtler
rozstrzelana 16.V.1945r.
przez Rosjan pod
Koscielcem
ps. "Ewa"

2) Tablica na grobowcu
na cmentarzu w Proszowicach
Wandy Güntlerdany ps. "Ewa"

S + P
 ŻOŁNIERZE ARMII KRAJOWEJ
 OBYWATELE ZIEMI PROSZOWSKIEJ
 ODDALI SWĘ ŻYCIĘ W WĄCEŃ WOLNOŚĆ
 W LATACH 1939-45

Kpt. KAZIMIERZ AMROGOWICZ	Ps. PIK	L. 95+22.VIII.944
Kpt. JERZY BIECHORSKI	Ps. KŁOS	L. 26+8. X.1944
Kpt. RUDOLF DZIADUSZ	Ps. ZASANIEC	L. 42+8. X.1944
Kpt. WANDA FILIPTEROWNA	Ps. EWA	L. 24+6. I. 1945
Ppor. BOLESŁAW KLESZCZYŃSKI	Ps. JABŁONSKI	L. 21+6.XIII.944
Kpr. LEO POLD KORNATA	Ps. LIŚC	L. 32+ I.VIII.943
Ppor. BOLESŁAW KOZUBA	Ps. PÓWÓJ	L. 36+ I.VIII.943
Kpr. MARIAN KUBACKI	Ps. ŻOŁĄDZ	L. 37+ I.VIII.943
Ppor. RYSZARD ŁODOWSKI	Ps. MAGIERA	L. 22+30.VIII.944
Ppor. JAN LUBASZEK	Ps. WIS	L. 25+30.VIII.944
Kpr. WŁODYSŁAW MARZEC	Ps. SÓSKA	L. 23+27.VI.944
Ppor. DIONIZY NOWAK	Ps. ŁÓŚ	L. 29+26.VI.944
Ppor. MACIĄW RÓDĄK	Ps. SZEBNIAWA	L. 28+28.VI.943
Ppor. IRENEJUSZ SKRZYPCZYK	Ps. REN	L. 25+11.XIII.944
Ppor. PIOTR SZTALNERT	Ps. PESTKA	L. 42+1.VII. 1943
Kpt. BOGDAN SMITKOWSKI	Ps. MAT	L. 28+5.VIII.944
Kpr. RYSZARD TOCHOWICZ	Ps. RYS	L. 17 +27.VI.944
Por. ZDZIŚŁAW TOMASZEWICZ	Ps. TATAR	L. 26+1.VII. 1943
Kpr. MIECZYSLAW WILK	Ps. ŻURAWIK	L. 56+20.II.943
Pilot. STANISŁAW WILK	Ps. PEOWIAK	L. 20+20.II.943
Sierż. EUGENIUSZ ZAWARZŃSKI	Ps. RYS	L. 46+20.II.943
BOŻE... PRZYMJ OFIARĘ ZA CAŁY NARÓD / II MACH. 1. 24 /		

3/b

Tablica upamiętniająca
w kościele w Proszowicach, na
której jest nazwisko
Mandy Gunklerówny ps. "Ewa"

FUNDACJA

1939

ELŻBIĘTY

S.†P.

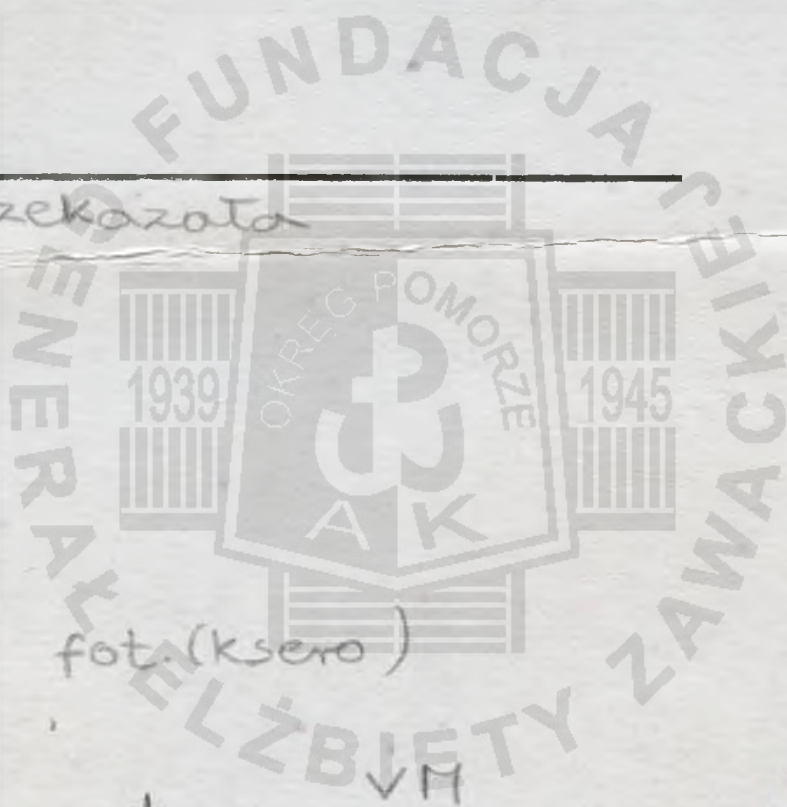
ŻOŁNIERZE ARMII KRAJOWEJ
OBYWATELE ZIEMI PROSZOWSKIEJ
ODDALI SWĘ ŻYCIE W WALCE O WOLNOŚĆ
W LATACH 1939-45

KPRL. KAZIMIERZ AMROGOWICZ	Ps. PIK	L. 25+27.VIII.1944
KPT. JERZY BIECHOŃSKI	Ps. KŁOS	L. 26+8. X. 1944
KPT. RUDOLF DZIADOSZ	Ps. ZASANIEC	L. 42+8. X. 1944
KPT. WANDA GÜRTLERÓWNA	Ps. EWA	L. 24+16. I. 1945
PPOR. BOGUSŁAW KLESZCZYŃSKI	Ps. JABŁOŃSKI	L. 21+16. XII. 1944
KPRL. LEOPOLD KOMNATA	Ps. LIŚĆ	L. 32+ 1. VII. 1943
PPOR. BOLESŁAW KOZUBA	Ps. POWÓJ	L. 36+ 1. VII. 1943
KPRL. MARIAN KUBACKI	Ps. ŻOŁĄDŹ	L. 37+ 1. VII. 1943
PPOR. RYSZARD ŁODOWSKI	Ps. MAGIERA	L. 22+30. VII. 1944
PROR. JAN LUBASZEK	Ps. WIS	L. 25+30. VII. 1944
KPRL. WŁADYSŁAW MARZEC	Ps. SOSNA	L. 25+30. VII. 1944
PPOR. DIONIZY NOWAK		
PPOR. WACŁAW		

---

ateriały przekazane
K. Wojtowicz

fot. (ksero)

+
GÜRTLEROWA Wanda
zd. Sikorska

AK
Kraków

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — GÜRTLEROWA Wende
2d Sikorske
2865 / WSK

I/1. Relacja ✓

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja ✓

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie ✓

GÜRTLERÓWNA Wanda

